

Brassóban, Nagy- és Székely-utca sarkán
Papp Ferencz bútorkészítő műhelyében,
hol a szerkesztő hétköznapi munkáján kívül
9-11 óra között,
68. Bolonya, kut-utca 356. sz. alatt
hol minden délután találhatók.
A ap szellemi részét illető minden közle-
mény, valamint az
előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Nagy-küküllőmegyei érdeklődőknek
Horváth László
arszerkesztőhöz Segesvárra küldendők,
kis-küküllőmegyei érdeklődőknek
Gyöngyösi István
arszerkesztőhöz Dicső-Szt.-Mártonra.

BRASSÓ

ELŐFIZETESI ÁR
helyben házhöz hordva vagy vidékre po-
tán küldve
Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.
HIRDETÉSEK DIJA:
4 hasábos gármond-sor vagy annak helye
5 kr. (1-10 sor 50 kr.) Nagyobb és több-
szori hirdetéseknek kedvezmény.
Minden egyes hirdetés után külön 30
kr. bélyegdíj fizetendő.
Nyílttéri közlemény sora 10 kr.
Hirdetések és Nyílttér előre fizetendő
Kéziratok vissza nem adatnak

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszafalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinkai, segesvári és szent-ágotai kir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKENT HARÓMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas s Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernadt, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein s Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukas M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

124-ik szám.

Brassó, Kedd, október 29-én.

V. évfolyam. 1889.

A vasárnapi közgyűlésről.

Mint az E. M. K. E. brassómegyei fiók-jának folyó évi október hó 27-én tartott közgyűlésén történt sajnos és botrányos eseményeknek részint közvetlen tanui, részint pedig szenvedőlegesen részesei, igaz tudomásunk szerint előadjuk az ügy iránt netalán érdeklődők tájékozása végett a következőket:

Az évi közgyűlést megelőzőleg lelepleztetvén a „Székely Mózes emléktábla“, elnök Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő megnyitotta a tulajdonképeni évi közgyűlést, reámutatva röviden a multnak nevezetesebb tényeire, nevezetesen pedig a belvárosi és bolonyai óvodák felvirágoztatására; s kitzúzve pár szóval a fiókegylet jövő évi működésének irányát is, első helyen említve itt is a Bolgár-szegben lakó legszegényebb magyar iparosok és napszámosok gyermekei végett felkarolandó róm. kath. elemi iskola és a még csak ez után felállítandó Emke óvoda ügyét.

Azután bejelentetett az Emke központi választmányának szívélyes válasza a közgyűlésre történt meghívásra, melyben a lehető legnagyobb elismeréssel szól a fiókegylet mult évi működéséről, s ezért a fiókegylet elnökét és titkárát Koós Ferencz-t és Sztérényi József-t bizva meg a központ képviselésével is a közgyűlésen.

Ezt követőleg Sztérényi József erdélyrészi m. kir. iparfelügyelő s a „Brassó“ szerkesztője, mint a fiókegyletnek négy év óta tényleg működő titkára és jegyzője felolvasta évi jelentését, kérve annak tudomásul vételét.

Felállt ekkor Moór Gyula helybeli magyar evangélikus lutheránus pap és esperes s a fiókegyletnek választmányi tagja, s körülményes bevezetés után tervszerűen előkészített, személyes támadást intézett Sztérényi ellen, nem használva semmit az e fajta támadás ellen többek részéről felhangzott tiltakozás, sem az elnöknek ismételt kérése, könyörgése, megrovása; sőt az ülésnek ismételt megkísérlett felfüggesztése is, s azt hozván fel, hogy miután a felolvasott jelentés címe sem lehet titkári jelentés, mert Sztérényi József a fiókegyletnek nem titkára, hanem csak jegyzője, s miután a fiókegylet ügyrendje szerint különben sem a

titkárnak vagy jegyzőnek, hanem a választmányának kell jelentést tenni,

s miután Sztérényi József az ő általa szerkesztett és kiadott „Brassó“ című hirlapban közelebbről oly kifejezéseket is használt volna a közte és a brassói magyar dalárda s annak egy tagja között folyt polemikában, a melyek okot szolgáltathatnak szerinte azon feltételekre, hogy hátha ezen alkalommal sem irvalót az évi jelentésben,

s miután végül a jelentésben is vannak szerinte olyan tételek, a melyeket ugyan ismételt felhívás után sem akar megjelölni és megnevezni, de a valósággal — szerinte — ellenkeznek, s azoknak kapcsán megvan győződve arról is, hogy az Emke központi választmánya tévesen volt év folytán bizonyos ügyekben informálva a brassói fiókegylet részéről s tehát első sorban az elnök és jegyző által, ez okból, habár meg van győződve arról és tudja is előre, hogy ezért a hirlapokban, ő mint rendező és botrányosindító lesz kikiáltva, kénytelennek érzi magát azon indítványt tenni, hogy a felolvasott jelentés ne vétessék tudomásul és szavaztassék bizalmatlanság a jegyzőnek, hozzá téven ezekhez még azt is a szóló, hogy ő ezen indítványt annyival is inkább kénytelen volt megtenni, mert tudja biztosan, hogy mások is megtennék azt, ha a mi viszonyaink között nem kellene bizonyos következményektől félni az illetőknek.

Erre Nagy Gyula kir. erdőfelügyelő és alapító tag kért szót és felhozta, hogy:

1) Miután az, hogy vajjon titkári vagy jegyzői jelentés legyen-e a címe a felolvasott jelentésnek, annyira lényegtelen és mellékes dolog, hogy ezen fennakadni és vitatkozni nem lenne méltó és érdemes dolog a közgyűléshez,

2. miután a két nappal ezelőtt tartott választmányi ülésen lett volna helye annak, hogy az évi jelentéstételnek ezen évek óta megszokott és gyakorolt módja ellen esetleg felszólaljon és észrevételeit megtegye Moór Gyula, a mely választmányi ülésnek t. i. legfőbb tárgya éppen a közgyűlés tárgyainak megállapítása volt s a melyen biztos tudomása szerint a felszólaló is jelen volt, a nélkül azonban, hogy ez iránt csak a legkisebb kérdést vagy észrevételt is tette volna ő vagy bárki más is;

3. s miután azon körülmény, hogy a fiókegylet titkára és jegyzője minő kifejezéseket használt az általa szerkesztett és kiadott hirlapban közelebbről közte és a dalárda s annak egy tagja közt kifejtett heves polemia közben — nem tartozik ide s nem képezi a mai közgyűlés tárgyát, annyival is inkább, mert a fennálló ügyrend értelméből kifolyólag különösen a felszólalónak mint választmányi tagnak kötelessége lett volna ezt is a választmányi ülésen előhozni és bejelenteni;

4. s miután végül azon állítás is, hogy a jelentésben lennének olyan dolgok is, a melyek nem valók, — éppen azért, mert azokat a felszólaló ismételt felhívás után sem akarja megnevezni, s ugyszintén azon állítás is, hogy a központi igazgató-választmány a brassói fiók elnöke és titkára által valaha tévesen lett volna informálva, ugyanazon okból, mert nem meri ezen eseteket is megnevezni az illető; s végül az is, hogy lennének a közgyűlésen olyanok, kik nem mernék nézeteiket nyíltan kimondani — nem egyebek, mint pusztá állítások és indokolatlan gyanúsítások: éppen ezért utasítsa vissza azokat a közgyűlés és vegye tudomásul a jelentést, annyival is inkább, mert az egész eljárásból és fellépésből az derül ki, hogy az illető felszólaló csakis nyilvános botrányt akart és akar előidézni s az eddig uralkodott békét és egyetértést ezen egyesület kebelében is fel akarja dúlni az által.

Ezután Sztérényi József is visszautasítván az ellene, az elnökség és a központi választmány ellen emelt vádak és gyanúsításokat, kijelenti, hogy nyugodt lélekkel várja a közgyűlés határozatát, mert még azon esetben is, ha a jelekből láthatólag mesterségesen előkészített ezen botrány sikerülne is ellene, az ő lelkiismerete tiszta és nyugodt a felől, hogy tőle telhetőleg mindent megtett és elkövetett arra nézve, hogy a reá bizott teendőket az egyesület irányában hiven teljesítse. Kéri tehát újból a jelentés tudomásul vételét, mert annak minden tétele jkvi határozatokon alapszik.

Most felállt aztán dr. Weisz Ignác ügyvéd és közelebbről leköszönt fiókegyleti alelnök s egy e célra már zsebében készen hozott ívet véve elő, dr. Vajna Gábor, Moór Gyula és Nagy István fiókegyleti tagok nevé-

A „BRASSÓ TÁRCZAJA.“

Székely Mózes emlékezete.)

1603.

Végh Mátyástól.

Jertek, emeljünk oltárt emlékének!
Lobogjon a honszeretet lángja,
S mig ajkunkon zeng szent ihletű ének,
Hassa át szívünk a kegyelet s hála.
Legyen e nap ünnep, neked szentelve,
Szabadság hőse, Erdély fejedelme!
Legyen e nap ünnep, hol a kegyelet
Márványba véste martyri nevedet.

Élni a késő utódok javáért,
Nehéz idők keresztjét viselve,
Nem mérlegelni a munkát és a bért:
Ez a valódi nagyságnak elve.
Ez elv tüzeben tisztult meg lelked,
Mig a martyr-nevet kiérdemelted,
Porló fejedről e tűz derít ma fényt
S vet világot a multba gloriaként.

Mily sötét idők, oh nagyságos Isten!
Félve nyul a kéz Klio munkájához,
Elszorul a szív s hogy magán segítsen,
A mult emlékének könnyével áldoz;
S a tört könnyűn át látja a pór fiát,
Mint vonzolja válla a Básta-igát,

Járomba görnyed s úgy szántja földjét,
Előre tudja: más eszi gyümölcsét.

Pásztor-tüzek helyén felgyul a máglya,
A jajra undok hahota felel,
S mig körül a vajda vad tánczát járja
Porra hamvad nem egy honfi kebel,
S mit szerteszór a szellő, a szent hamvakat
Felfogni kinsként, ah! rokon nem akad.
Csatába hunyt el? Nem, nem bár úgy volna:
Utolsót vonaglik, huzva karóba.

S hova sülyedt a nép üzve a kintől...!
A sirokat hiénaként felfedi,
S büzhödt hullákon lakozik a bús tór,
Elhányva mindent, a mi emberi.
Az utonálló nem a kinsre vágyik
Ölyünként le-lecsap, szeme villámlik,
Mert embertársának vére kedvesebb,
S felissza miként a marczona eb.

Hasztalanul esd temploma küszöbén
Az ujitott vallás felkent papja:
Fegyverrel tör elő a durva önkény
S nem menti meg hitének malasztja.
Szabad szó, eszme pellengérre téve,
H'jába esküszik Krisztusa nevére.
Ős jog és igazság ismeretlenek,
Hatalom, erőszak földi istenek.

Oh mennyi hajnal derült fel az égen,
Vörögzően festve szép biborát!

Hány könnyü rezgett a virág helyében,
Feloldva annak ékes himporát.
S hol a leány ki kösse koszoruba?
Senyved — az ellen karjába szorulva;
Ifja segélyét hasztalan kiáltja,
Ajakán a szót buja csók elállja.

S mily istenesapás! a sujtoló ostor
Nemcsak az idegen haza szülötte,
Kebelében vérszomj és vak düh honol,
Nem ismer irgalmat, nincs jog előtte.
Sujtja népét ő is, miként az ellen,
Bitófa bére, hogyha állna ellen:
Koloszvár piacán vérfürdőt állít,
Rokont, barátot mély börtönbe szállít.

Csak a te szíved volt helyén hős Székely,
Tanulván nagyot a nagyok között,
Alant kezdéd, küzdve bajjal, vészszel,
Melybe lelked gyakorta ütközött.
Végig tekintél lesujtott hazádon,
Mely előtted állt, mint ingadozó várrom:
Tereád várt a legnemesebb munka,
— Dicső hivatás — felépíteni ujra.

Nem hiu ábránd s csalálmok lidérceze
Ragadta a magasha lelkedet:
Mi megdicsőit s felvezet az égbe,
Csillagod volt a hazaszeretet,
Ez adott irányt e nemesre, jóra
S nem pihenni hívott a trón bibóra:
Előbb a nép java és a drága hon.
Csatáknak tüzeben valál csak otthon.

ben titkos szavazást kért ez ügyben, mivel azt — szerinte — másképen elintézni már nem lehet.

Erre nagy zaj és lármá keletkezett, főleg akkor, midőn tudomásra jutott az is, hogy nagyszámu nem tagok is lévén jelen a közgyűlésen, azok is beleavatkoztak illetéktelenül ez ügybe és részt akartak venni a kérdésnek eldöntésében is

Ily körülmények között elnök kénytelen volt a gyűlést ismét felfüggeszteni és végül feloszlatni, kijelentvén egyuttal — megrendítő izgatottság közepette — úgy ő, mint a jegyző és titkár is, hogy ily körülmények között kénytelenek leköszönni a reájok bízott tisztségről.

Igy folyt le a gyűlés!

Itéljen tehát bárki is: ki volt itt a hibás?

Brassó, 1889. október hó 28-án.

Több jelenvolt Emke tag.)*

Főreáliskolánk és szerkesztőnk.

A brassói állami főreáliskola tanári kara igen szép levéllel tisztelte meg közelebből szerkesztőnket.

Szerénység tiltotta eddig ennek közzétételét. Nem is tettük volna. De a vasárnapi botrányos gyűlés után, félretéve minden szerénységet, szükségesnek tartjuk megismertetni e levelet a t. közönséggel.

Hogy mily összefüggés van a vasárnapi közgyűlés s e levél között, az talán nem szorul bővebb fejtegetésre azok előtt, kik azon gyűlésen jelen voltak.

A levél egész terjedelmében következő:

Szám. 882.—1889. Brassói magyar kir. áll. főreáliskola.

Tekintetes ur!

A brassói m. kir. állami főreáliskola tanártestülete f. hó 19-én tartott értekezletének megbízásából köszönetünknek adunk kifejezést úgy a szíves üdvözlő táviratért, mint az öszinte rokonszenvvel írt cikkért, melyekkel becses lapja október hó 12 és 15-iki számaiban ünnepélyünkről megemlékezni szíveskedett.

A multnak annyi keserű tapasztalata soha, egy percze sem ingatott meg az elénkbe tűzött célra való törekvésben, a ki tudja miért küzd és a cél szentségéről meg van győződve, az nem keresi azok elismerését, kik nem érthetik.

Rólunk való meleg megemlékezésében jobb jövőnek látjuk hirnökét s örömmel üdvözljük, mert abban iskolánk felvirágzásának egyik újabb zálogát adjuk s kiváló örömeinkre szolgál, hogy azért Önnek mondhatunk köszönetet.

Megkülönböztetett tiszteletünk kifejezésével ma-radtunk

Brassó, 1889. október hó 20.

Rombauer Emil
kir. igazgató.

Binder Jenő.
jegyző.

*) Ha netalán valaki kételkednék akár a történetek hű leírásában, akár abban, hogy ezen nyilatkozatot tényleg több Emke tag s közöttük társadalmunk legelőkelőbbjei teszik, annak készséggel szolgálunk a nevekkel is. Szerk.

Mint bosszuálló angyal törtet előre
Végig robogva a hazaföldön.
Tisztult a légkör és nyakra-főre
Futott az ellen és lön közöröm.
Zászlód alá a jók serege állott,
Hogy előbbre vigye dicső munkádot:
Káransebestől a Barcza-sikjái
Fegyverednek fénye büszkén világlik.

Széttört az iga, a Básta igája,
Vasából kard lett a csataterén,
Baromként a pór földjét nem szántja:
A barázda halál-virágot terem.
Önbizalmat öntél a csüggedőkke,
Nem vesztvén el hited egy szebb jövőbe,
Hogy bár lesújtva, leverve a jog:
De a szent igazság végre győzni fog.

E hit lelkesített a szent csatára,
Ez vezet ma is annyi milliót,
Legyen bár a nálal a hitnek ára,
Elveszni soha, mindig élni fog.
Zsarnoki önkény nem szab annak gátot,
Bár vinné ellene az egész világot:
Mert nem gyarló ember elméje szülte:
A népek jogát a nagy isten küldte.

Bár ketté tört a kard hősi kezében
S Leonidásként elért a halál;
A nagy eszme nem halt el veled, nem,
Nemes szivekben új tanyát talál.
Tovább is ég, hevit magasztos lángja,
Fénye vezérelt a dicső csatába,
Hol szellemed harci dalként rengett,
Sikerre vezetve Bocskayt és Bethlent!

Szomorú ünnep.

A brassómegeyi magyarság életében szomorú és szégyenteljes lesz 1889. október 17-ike.

Az Emke brassómegeyi választmányának eddigi közgyűlése, mindig ünnepek voltak, a mostani pedig a legnagyobb botrány. Azzá tette néhány ember szenvedélye és rossz akarata, kik — mint nagyon helyesen jegyezte meg egyik szónok — vágytak herostratusi diadalra, kik bevitték a legszentebb ügybe a személyeskedés és pártoskodás rnt bűnét, nem tekintve semmit, csak a maguk titkos céljait.

A szomorú emlékű közgyűlés lefolyása különben következő volt:

I. Székely Mózes ünnep.

Az „Europa” nagy terme meglehetősen megtelt közönséggel, melynek soraiban ott láttuk a magyar protestánsnőegylet választmányát is. Nagyon sajnós, hogy némelyek az ünnepély helyett a vendéglői mellékhelyiségbe vonultak s ott az asztalok mellett lármázva zavarták az ünnepélyt.

Mintegy negyed tizenkét órakor Koós Ferencz kir. tanácsos Emke-elnök rövid beszéddel megnyitván az ünnepélyt, Végh Mátyás tanár lépett az emelvényre, elszavalva ez alkalomra írt gyönyörű alkalmi ódáját, melyet lapunk más helyén talál a t. olvasó. A kitűnően előadott költemény óriási hatást tett a közönségre, mely élénken megéljenezte és megtapsolta a szavaltót.

Majd Koós Ferencz lépett az emelvényre és felolvasta történelmi adatokban gazdag essay-ét Székely Mózesről, melyet szintén egész terjedelmében közlünk. A felolvasás rendkívüli hatást tett, mindenki sietett üdvözölni a felolvasót. Mikor a felolvasás végén lehullott az emléktábláról a lepel, mindenki csak azt a szép táblát nézte, melyen a Végh Mátyás által fogalmazott következő szép felirat áll:

1603.

Hős Székely Mózes feje itt porladt koszorúlan,
Ámde a hű kegyelet köbe iratta nevét.

E. M. K. E. 1889.

Ezzel vége volt az ünnepélynek, melynek egyetlen hiánya csak az ének volt. Ámde a brassói magyar dalárda meztagsadta az Emke felkérését s az okt. 7-én hozzá intézett levélre csak okt. 24-én felelt, oly időben, midőn már lehetetlen volt más karról gondoskodni.

II. A közgyűlés.

Koós Ferencz elnök elfoglalván az elnöki széket, következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az épen most itt lefolyt hazafias és kegyeletes ünnepély is meggyőzhette közmivelődési egyetünk tisztelt tagjait a felől, hogy a brassói választmány ezt az évet sem engedte egyetünk életében nyomtalanul elrepülni. Hívek voltunk egyetünk programjához, mely így hangzik: Egyetünk célja a »hazafiságnak fejlesztése nemzeti irányu mivelődés által.«

E néma márványtábla aranyos betűi még akkor is lelkesítőleg fognak hatni a késő unokákra, midőn mi régen el leszünk feledve, kik azt e legnagyobb székely hazafi emlékére ide ma ünnepélyesen elhelyeztük. Peldát adjunk az E. M. K. E. többi választmányainak, hogy ők is hasonlóképpen cselekedjenek; mert az ősök erényének megörökítése az utódok szebb jövőjének alapköve. A haza multjának dicsőségét, ezenvedését a repülő jelen állítsa meg az egymást váltogató nemzedékek tanuságára. Lángoló hazaszeretetre a mult idők eseményeinek alapos ösmerete gyullasztja szívünket. Igaz hazaszeretet nélkül lehetünk világpolgárok, de nem magyar hazafiak.

Szerencsésnek tartom magamat, midőn örömmel hirdethetem egyetünk negyedik közgyűlésén, hogy egyetlen magyart sem találtam városunkban és vármegyénkben, a ki meztagsadta volna az áldozatot, melyet töle ezen emléktábla költségeire kérni bátorokdram. Örömmel hirdetem, hogy ilyen hazafiak között munkálkodni, legtöbb büszkeségemnek tartom. Az érdem első sorban a vármegye magyar intelligentiájáé. Most már rajtunk városiak van a sor, hogy áldozzunk mi is a csángó emlékszóborra, melyet, ha Isten megsegít, és egyetértők leszünk, egy-két év múlva a mi közgyűlésünk fog a csernátfalusi piaczon felszentelni.

Egy másik hazafias kötelesség folytatása várakozik egyetünkre itt Brassóban. Bolgárszegi magyar testvéreinkről egy pillanatra se vegyük le szemünket. Az ott levő egyetlen róm. kath. magyar elemi iskolát támogatnunk kell, hogy hivatásának méltóan meg tudjon felelni. A bolgárszegi magyar óvoda égető szükségét addig hangoztatom erről a helyről, míg azt megvalósítva látandom. Nem tudom most még, hogy mi-

kor és miből, de erős hit, kitarító akarat, összetartó hazafias szellem, ép oly csodákat szokott művelni, mint a nagy próféta vesszője a honkereső Izrael népénél a pusztában. Legyünk egyetértők és a ma még lehetetlennek látszó dolgot rövid idő alatt megvalósítadjuk. A belviszály és a halál joga a pusztítás, rombolás, az öldöklés. A szeretet kötelessége a lehetetlennek lehetővé tétele, a halottak feltámasztása, a mi szeretet nélkül egy Krisztusnak sem sikerült volna.

E két irányra a csángó vértanuk szobrára és a bolgárszegi magyar óvodára fogja választmányunk a még hátra levő két évet, melyre önök nagyrabecsült bizalmukkal megtisztelték, fordítani.

Ha a mi szeretetünk feltámasztja a csángó vértanukat, ha életre hívja a bolgárszegi magyar óvodát, akkor nem hiába fogunk élni.

Egyetünk érdemes tagjait legszívélyesebben üdvözölve, a mai közgyűlést ezennel megnyitom.

A helyesléssel fogadott megajító után Szerényi József titkár felolvasta a mult évi közgyűlés jegyzőkönyvét, mely kifogástalan lévén, hitelesítették.

Most felolvasta titkár a központi igazgató választmány következő meleg, emelkedett hangú üdvözlését:

Igen tisztelt megyei választmány!

Örömmel vette igazgató-választmányunk a f. hó 4-ről 117. sz. alatt kelt bejelentést, mely szerint az alapszabályilag előírt fiókválasztmányi évi rendes közgyűlést, mint eddig úgy az idén is kiváló ünnep jellegével tartják meg Brassó vármegyei tagjaink, e vidék hazafias lakossága.

Állandó figyelemmel kísérvén és ismervén e megyei választmánynak kezdet óta kifejtett buzgalmát munkásságát és odaadását, tudjuk, hogy e közgyűlés is nemcsak emelkedett volta és lelkesütsége által fog számot adni ez évben is. E tekintetben sem kívánhat ügyünk és egyesületünk magának kiválóbb képviselőt és harcosokat működési területünk egyetlen vidékén sem. Eltekintve az igen t. fiókválasztmány gazdag programjától és elért sikereitől: kitörülhetetlenül áll emlékezetünkben erre vonatkozólag az országárszünk életében történelmi mozzanatot képező brassói közgyűlés az odaadó és öntudatos nemzeti érzés e szép tanubizonysága.

Emeli az ideai választmányi közgyűlés becsét az az utánzásra méltó hazafias, kegyeletes intézkedés, mely szerint az egyesület czime és védelme alatt emlékköve leleplezését tartja Székely Mózes fejedelmek, egy új pontját tárva fel ezzel az Emke programjának és teendőinek a jövőben.

Emlékekkel jelölni meg a magyar nemzeti szellemért, önállóságáért és szabadságért annyit vérzett Erdély történelmi alakjainak, csatahelyeinek és sirhantjainak fölfedezhető és kimutatható jeleit, emelni ez által az öntudatos közszellemet! Emlékezet az élet egysége és egység a mi célunk!

Igazgató választmányunk, midőn örömmel vett tudomást ez ünnepéről, megbízott minket, üdvözlétének és együtt-ünneplése érzelmének e sorokban kifejezésével, akkép intézkedvén, hogy magát a központot az ünnepen azok képviseljék, kik a fiókválasztmány főmunkásai egyszersmind a központi ig. választmányának is tényezői: ngs. Koós Ferencz kir. tanácsos tanfelügyelő, ig. választmányi tag ur és Szerényi József iparfelügyelő, igazgató-választmányi jegyző ur.

Fogadj az igen t. fiókválasztmány e képviselőink által is öszinte nagyrabecsülésünk és hazafias üdvözlétünk kifejezését, kérvén, hogy szent ügyünket jövőre is az eddig tanusított lankadatlan és fáradhatatlan munkássággal támogatni, e fontos végvidéken a nemzeti ügyet az Emke lobogója alatt továbbra is a megkezdett sikerrel előre vinni és diadalra juttatni egyesskedjék.

Kolozsvárt, 1889. okt. 25.

Honfiai üdvözléttel

Gróf Bethlen Gábor,
elnök.

Sándor József,
főtákar.

Zajos éljenzés követte a felolvasást, mire titkár indítványozván ennek egész terjedelmében való jkönyvre vételét, a gyűlés többsége helyesléssel fogadta azt, míg közbe-közbe néhány »Abzug» volt hallható (általános megbotrányozás.)

Most következett a titkári jelentés felolvasása, mely szóról-szóra következő:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Az Emke brassómegeyi választmánya negyedik évének működéséről számot adni, hivatása a jelentésnek, mely mellőze minden ily alkalomkor szokásos nagyhangzú phrázisokat, pusztá tényekre, azoknak lehetőleg chronologikus felsorolására fog szorítkozni, mert hála érte magyarságunk önértetének. Brassómegei magyarsága nem szorul már ilyenmü lelkesítésre.

De másrészt — mélyen tisztelt Közgyűlés — csak ott van szükség nagyhangzú mondatokra, hol a télen-ség leplezése szorul ily köpenyre, a mi pedig nálunk Brassó megyében — öndicsékvés nélkül mondhatjuk — nem szükséges.

A brassó megyei magarság megszokta a munkát s ha néha-néha, a mi talán sajátos viszonyainknál fogva nem is csodálható, surlódások és harcok zavarják is pillanatnyi időre a csendes működést, ott, a hol a magarság közös ügyeiről, e magarság becsületéről és jó hírnevéről van szó, ott egy osztatlan, erős testet képez és egy táborban küzd a diadalért. Ezt legfényesebben bizonyította be az Emke egyetemének múlt évben városunk falai között tartott közgyűlésének rendezésével, mely oly ünnep volt, minőt e királyokat és fejedelmeket falai között tisztelt város talán évszázadok óta nem látott.

Nem szükséges — t. Közgyűlés — itt részleteiben reátérnem ez ünnepélyre, hisz emlékeiben fog az maradni mindenkinek, a ki szerencsés volt abban részt vehetni. Legyen elég utátnom e tekintetben magára az egyesület közgyűlésének, majd igazgató választmányi üléseinek határozataira, melyek az egyesület életében korszakalkotónak mondják a brassói közgyűlést.

E közgyűlés rendezésével kezdtük meg mélyen t. közgyűlés, egyetünk, illetőleg a brassó megyei választmány negyedik évét.

Vajha ép ily sikeresen fejezhetnők azt be!

Ámde sajnálattal kell konstatálnunk, hogy e negyedik év volt választmányunk eddigi életében a leggyengébb. Korántsem a szent ügy iránti lekesedés lohadását jelenti ez, t. i. uraim. Ez csak természetes következménye a mi sajátos helyzetünknek. Mely közönségünket egyrészt nagyon igénybe vette múlt évben dalárdánk jubileuma; még nagyobb mértékben az Emke közgyűlése, majd az idén a debreczeni gazdasági iskola látogatása, ezt követőleg a debreczeni dalárda három napi itt időzése és végül s tisztai ág. ev. egyházkerület tagjainak három napi itt létele, mind oly alkalmak, melyek a magarság különben csekély anyagi erejét nagyon igénybe vették. És mert nálunk t. közgyűlés, minden magyar ügyre csak egy — s ez is kicsiny — közönségünk van, nem szabad ennek nagy mértékkel mérni, ahogyan igazságtalanok lenni nem akarunk.

Ha tehát ezek tekintetbe vételével ítéltetik meg lefolyt évi működésünk, akkor — hiszszük — ez ítélet még mindig igen kedvező lesz reánk nézve.

A hazafias kegyeletnek adóztunk, midőn megkerestük Brassó város t. Tanácsát, gondoskodni a tömösi honvédek méltó fenntartásáról. Köszönet és elismerés illeti érte a t. tanácsot, hogy e kérdésnek a legnagyobb készséggel tett eleget. Hazánk dicső emlékü vallás- és közoktatásügyi minisztere, néhai Trefort Ágoston elhalálása fölötti fájdalomának kifejezést adandó, választmányunk nagy requiem tartását kezdeményezte, melyet Főtisztelendő Möller Ede apátplebános ur készséggel tartott.

A hazafias kötelesség lerovása akart ez lenni!

Zajzon csángó községét tűzvész sújtván, gyűjtést kezdeményeztünk és segélyért fordultunk a „Jó szív“ együlethez.

A magyar színészet istápolására és a színügy rendezésére külön színészeti szakosztályt alakítottunk, melynek működését úgy erkölcsileg, mint anyagilag a legszebb siker koronázta. A szakosztály két sikerült előadást rendezett, melyeknek hatása bizonyára még élénk emlékezetében van a t. tagok többségének. Azon önfeláldozó lelkesedés mellett, melylyel e kulturális szempontból eléggé nem méltányolható ügyet a szakosztály működő tagjai, nevezetesen első sorban a művezető Binder Jenő főreáliskolai tanár ur, valamint Barabás Sándorné Bauer Erzsébet, Bauer Janka, Bitay Béla, Geöcze Sarolta, Gyárfás Ella, Molnár Irén, Veszprémy Ida urnök s kisasszonyok, Bíró Sándor, Faragó Károly, Haydn Hugó, Józsa Mihály, Lázár Lajos, Lupini Sándor, Mally Nándor, Téglás Lajos, Végh Mátyás és Vitéz Károly urak szolgálták, lehetetlen is lett volna e sikert el nem érni. E nemes lelkesedésnek köszönhető, hogy az Emke színészeti szakosztálya által ez idő szerint s alig egy évi lét után 196 frt 53 kr értékű vagyonnal bir színházi készletekben és könyvtárban, azonkívül, hogy 100 frttal az egyesület alapító tagjai közé lépett e szakosztály, mely összegnek első részletét már be is fizette.

Azt hiszem, igen tisztelt Közgyűlés, hogy e szép sikerrel szemben a mai közgyűlés kötelessége, elismerését és köszönetét kifejezni Binder Jenő művezető ur, valamint a működő hölgyeknek és uraknak, kérve őket, karolják fel jövőre is e szent ügyet a kezdet nemes és nagy buzgalmával.

Mozgalmat indított választmányunk az iránt, hogy a megyénkben és határára épülő nagy gyári vállalatok-

nál első sorban csángó és székely munkások nyerjenek alkalmazást, hogy így itthon tartsuk az idegen országra felé önző munkaejét. Örömmel jelenthetjük, hogy e törekvésünket siker koronázta s ez idő szerint közel 800 magyar kéz nyer állandó munkát e nagy fontosságú gyárakban.

Javaslatot tett a választmány a központi igazgató választmányának az egyesület tőkéjének gyarapítására egy nagy sorsjáték rendezésére. Az igazgató-választmány kedvezően fogadta e kezdeményezést s remény van arra, hogy választmányunk ez óhaja meg is valósul.

Mozgalmat indítottunk az iránt, hogy a nemzeti önérték fölebbesztésére, a hazafias lelkesedés növelésére erdélyi részeink minden nagyobb városa évenként legalább egy nemzeti ünnepet üljön. E kezdeményezés következménye gyanánt jelenthetjük, hogy jövőre már minden Emke választmány vagy fiók területén meg fog ünnepeltetni márczius tizenötödike.

Számos indítvánnyal s javaslattal folytunk be a központi kezelés- és vezetésbe, úgy hogy szerénytelenség nélkül hivatkozhatunk e helyen, épen a t. közgyűlés, mint megbízóink előtt, arra az örömdetes körülményre, hogy az igazgató választmány több ízben ismerte el Brassót, mint a legtevékenyebb választmányt.

Ez különben kitetszik abból a kegyes jóindulatból, melyet az igazgató választmány kezdettől fogva tanusít velünk szemben, midőn Brassót oly nagy mérvű segélyezésben részesíti, mint alig egy választmányt. Természetesen a kezdeményezésnek e tekintetben is tőlünk, a választmányból kell kiindulnia, mert a segélyt kérni s indokolni kell.

E jóindulat kifolyása, hogy ez idő szerint a brassó megyei választmány tiz, illetve 32 évre évi ezer frt. segélyt élvez az Emke től, csaknem kétszeresét azon összegnek, a melyet tagdíjakban befizet. Ha az egész időre szóló összeget vesszük számításba, úgy eddigéig a brassó megyei választmányunk az Emke részéről 14,000 frt segélyt van megszavazva, eltekintve attól, hogy a megye kapott két teljes népkönyvtárt, két fél könyvtárt s még kilátásban van két teljes könyvtára.

Ezen évi segélyek következőképp oszlanak meg: belvárosi és bolonyai kisdóvó-intézetek 200—200 frt; ág. ev. magyar egyház 200 frt; áll. középfaipariskolai táptintézet 100 frt; a polgári kereskedelmi testület alsófoku kereskedelmi iskolája 200 frt. s a türkősi kisdóvó intézet állandósítására 100 frt.

Teljes népkönyvtárt kapott Csernátfa s Zajzon fél-könyvtárt a brassói iparos ifjak egylete és kap a polgári kör; kilátásban van szintén teljes népkönyvtár Apáczának és Krizbának s fél-könyvtár a brassói kereskedő ifjak körének.

Ha e nagymérvű segélyért első sorban hálával tartozunk a központi igazgató-választmányunk, talán némi érdemül róhatja fel magának — szerénytelenség nélkül — azt választmányunk is.

Mi ugyan kértünk volt anyagi segélyt a brassói iparos és kereskedő ifjak körének is, letét általi támogatást a brassói takarékos és önszegélyző szövetkezetnek és négyfalusi népbanknak is, ámde ezeket a kéréseket az igazgató választmány nem vette ezuttal figyelembe.

Csángó községeink érdekében is óhajtván valamit tenni, minthogy e szegény községeknek igen nagy szükségük volna erélyes támogatásra, választmányunk felkérésére feliratot intézett az igazgató választmány a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz, kérve a nyári kisdóvó intézetek állandósítását. E kérés még nem nyert elintéztést, de azért már is megszavazott az igazgató választmány tiz évi időtartamra évi 100 frtot a türkősi kisdóvó állandósítására, mint a hol az óvó legfontosabb missiót teljesíti.

Ezenkívül feliratot intéztünk a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz a hosszufalusi faragászati iskolával kapcsolatos szobrászati tanfolyam fejlesztése tárgyában.

Nagyon sajnálja választmányunk, hogy csángó véreinkért többet a lefolyt évben nem tehetett, de táplálja az a remény, hogy jövőre az államnak iparfejlesztésre hivatott erdélyrészi közegével egyetértőleg sikerül csángó testvéreink anyagi helyzetét javítani, életképes háziipar teremtésével.

A debreczeni dalárda erdélyi körútjában három napig a mi vendégünk volt. Az a meleg hangú köszönő levél, melyet választmányunkhoz intézett, bizonyítja, hogy jól találta magát nálunk. Az azon alkalmából rendezett hangverseny tiszta jövedelme 101 frt. volt. — Brassó város magarsága ez alkalommal is szép bizonyítékát adta hazafias áldozatkészségének és vendégszeretetének.

Működésünk főszűlét azonban legelső és legnagyobb alkotásaink: kisdóvóink fejlesztésére és letének biztosítására helyeztük. Ez választmányunk és magyar ságunk legfőbb kötelessége. Hogy mily színvonalon állnak óvóintézeteink, arra nézve talán az Emke leg-

jobb bírálat, hogy a legtöbb Emke-óvó ezek mintájára létesült, ezeknek berendezését, ezeknek tanmenetét s ezeknek szervezetét fogadta el.

Az e részbeni siker — igen t. közgyűlés, nem a mi érdemünk; kitünő óvónőinket dicséri ez, kik iránt teljes elismeréssel lenni, sokszoros okunk van.

E két óvóintézetünk fenntartása a lefolyt évben 1725 frt. 70 krba került, s. p. a belvárosi 1090 frt. 45 krba, a bolonyai 635 frt. 25 krba.

Ezzel szemben állnak bevételeink 2211 frt. 44 krrel, úgy hogy a f. tanévvel rendelkezésre áll még 485 frt. 74 kr.

Ha ehhez hozzászámítjuk a befolyó tandíjakat, segélyeket s 250 frtnyi alapot, úgy óvóink fennállása ez évben még biztosítva van. De mi történjék azután? Erre a kérdésre megfellelni, ezt közmegelekedésre megoldani, az új egyleti évben választmányunk legfőbb teendője lesz. A távoli jövőre egy szép alapítvány áll ugyan rendelkezésre, de ez még messze van. E nagy alapítványt Nagy István t. tagtársunk tette, emlékszenek még a t. urak bizonyára reá. Nagy István ur ugyanis 1886-ban választmányunk felkérésére a Szt.-Ferenczrendi zárda telkén 1500 frt. költséggel egy nagy termet építtetett oly feltétellel, hogy választmányunk kötelezi magát a melléképületek bérletén kívül ezen terem bérlete gyanánt neki évenként 100 frtot s a tőke 6%-os kamatait fizetni.

Idei január 1-től kezdődőleg a még hátralevő 1200 frt tartozást s kamatait az egyesületnek ajándékozta oly kikötéssel, hogy választmányunk tartozik az évi 100 frt részleteket s kamatokat pontosan befizetni, mely alap így csak 12 év múlva lesz teljes, mintegy 2000 frt, melynek kamatai csak a brassói kisdóvó-intézetek céljaira fordíthatók.

A nemes tett nem szorul dicséretre; dicséri az önmagát! Az igazgató-választmány köszönettel fogadta ez adományt, kezelésével a brassó megyei választmányt bizva meg. Azt hiszem, t. közgyűlés, ez alapítványról méltó itt megemlékezni s csak kötelességet teljesítünk, ha Nagy István tagtársunknak e helyen is köszönetet mondunk érte.

Ámde, tisztelt közgyűlés, ez csak a késő jövőre szól. De mit tegyünk a jelenben? Részünkről behatóan indokolt kérvényt adtunk be a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz és az országos kisdóvó-egyesülethez. Nem kételkedünk egy perczig sem ezen kérvények sikerében. Arra is bizton számíthatunk, hogy igazgató-választmányunk — ha arra kerül a sor — erőihez mérten nagyobb áldozatokra is kész lesz Brassóért; színészeti szakosztályunk révén is remélhetünk elvégre valamit. Mindez azonban nem elég. Mert méltóztassanak elgondolni, hogy két kisdóvó intézetünk fenntartása a legnagyobb takarékoság mellett 1886. októbertől 1889. októberéig, tehát három év alatt 4992 frt 78 krba került, — oly összeg, melynek előteremtése nagy gondot fog adni választmányunknak. E gondok közepette is megnyugtatólag hat reánk az a tudat, hogy Brassó város magarsága nem fogja cserbenhagyni e fontos intézményeit s újból be fogja bizonyítani áldozatkészségét.

Hogy mennyire szükséges e két intézet Brassóban, arra nézve legyen megengedve utátnom arra, hogy belvárosi intézetünket három év alatt 326 kisdóvó látogatta (köztük 49 tandíjmentes), bolonyai intézetünket pedig két év alatt 246 kisdóvó (köztük 32 tandíjmentes.) Azt hiszem, mélyen tisztelt közgyűlés, kezdő ntézetnél ez gyönyörű eredmény.

Ezekben vázoltam volna röviden, dióhéjba szorítva választmányunk ez évi működésének legfőbb mozzanatait. Nem lehet itt helyén a részletekbe bocsátkozni, mert ez nagyon hosszadalmas, ép ezért el is hallgatom a kevésbbé fontos részleteket és áttérek röviden az erőgyűjtésre.

Leggyengébb az eredmény a pénz- s erőgyűjtés dolgában, mely tekintetben Brassó más elbírálás alá esik — sajátos és sehol másuttal nem található viszonyainál fogva — mint országgrésznünk más vidékei. Ehhez járul még a romániai vámháboru által okozott nagy csapás, mely daczára a kitörése óta elmúlt három évnek, még nem enyhült és leginkább magarságunkat sújtotta, minek következtében iparosságunk — s közöttük tagjaink — nagy száma elszegényedett, más része kivándorolt. Mindazonáltal igyekeztünk e tekintetben is minden lehetőt megtenni.

Tagjaink száma szaporodott 3 alapítóval s 22 rendes taggal, megfogott 1 alapítóval, ki Fogarasra költözött, 3 rendes s 6 pártoló taggal, úgy hogy jelenleg van 1 örökös, 27 alapító, 360 rendes és 36 pártoló tagunk, nem számítva ide megyénk azon néptanítóit, kik az alapszabályok értelmében fizetés nélküli tagjai az egyesületnek, ha ebbeli szándékukat bejelentik.

Tagdíjakban befolyt a lefolyt évben 580 frt, adományokból 38 frt 63 kr, napi összeget, 628

frt 63 krt a pénztár szabályszerűen beszolgáltatta a központi pénztárba.

Ezenkívül 352 frt folyt be perselyekből »a brassó-megyei magyar nők alapítványa« címén, mely összeget nőink 500 frtra fogják felemelni. A brassói magyar nők ezzel újabb bizonyosságát adták nemes- és nagylelkűségüknek, nemkülönben hazafias áldozatkészségüknek, fogadják érte őszinte köszönetünket. — Az »Auróra-sorsjegyek«-ből 145 drbot helyeztünk el területünkön, a »lobogó-alap«-ra is közel 200 frt gyűlt be megyénkbeli; ezenkívül 75 frt »Perczel Mór alap«-címén, mely ki fog egészíteni 100 frtra, hogy megörökítsük vele néhai Perczel Mór, a brassói magyarság egykori vezérférfiának emlékét: még 50 frt áll rendelkezésre dr. Vajna Gábor asztaltársaságától, mely valószínűleg szintén alapítványná fog emeltetni. — Mindkét összeg a brassói takarékközlőszövetkezetbe van gyűmölcsőzőleg elhelyezve, a míg jellegük meghatározva leend.

Ily eredmény után, t. közgyűlés ért minket az a megtiszteltetés, hogy központi igazgató választmányunk minket, a brassómegeyi választmányt, mondotta ki legbuzgóbb, legtevékenyebb választmányának; hogy a maga kebelébe választmányunk tagjaiból négy tagot választott, nevezetesen megyénk hazafias érdemekben gazdag, magyar ügyeink iránt mindég a legmelegebb érdeklődést tanúsított, közszereket s tiszteletben álló főispánját, Gróf Bethlen András urat, Koós Ferencz kir. tanácsos-tanfelügyelő s Nagy Gyula kir. erdőfelügyelő urakat, mint választmányi tagokat s Szerényi József kir. iparfelügyelőt mint központi jegyzőt. — Az egyének e megtiszteltetése egész választmányunk megtiszteltetése is egyuttal!

Ily eredmény láttára irhatta csak igazgató választmányunk mai ünnepélyünkre küldött üdvözlő levelében: »Nem kívánhat ügyünk és egyesületünk magának kiválóbb képviselőt és harcosokat működési területünk egyetlen vidékén sem«, — mint a brassó-megyei választmány.

Szebb elismerésben részesülni, igen t. közgyűlés nem lehet!

Ezek után áttérve röviden a választmány belső ügyeire, van szerencsénk jelenteni, hogy választmányunk a lefolyt évben tartott egy közgyűlést és 10 választmányi ülést, melyeken összesen hozott 75 határozatot.

Elintézését nyert s levéltáron van ez évről 200 ügydarab, melyeknek közvetlen intézője részben a választmány, részben az elnökség volt, a pénztárt illető ügyeken kívül, melyeket Józsa Mihály pénztáros ur odaadó buzgalommal és nagy szorgalommal végzett, miért e helyen külön is köszönetet kell neki mondanunk.

A választmány tisztikarában is fordult elő változás a lefolyt évben. Ugyanis dr. Weisz Ignác alelnök s Szent Bálint ellenőr urak, mindketten választmányunk bölcsőjétől kezdve a szent ügy buzgó s lelkes apostolai, lemondván állásukról, ez állások betöltése a mai közgyűlésnek lesz egyik tárgya.

Négy évi odaadó, buzgó munkásság megérdemli a t. közgyűlés elismerését és köszönetét, melyet választmányunk a maga részéről már tolmácsolt.

Szándékosan hagytuk utoljára a hazafias kegyelet lerovásának maradandó emlékét: a Székely Mózes emléktáblát. Nem szükséges ezzel bővebben foglalkoznunk, hisz csak néhány percczel ezelőtt folyt le előttünk az a magas, lélekemelő ünnepély, melylyel egyik hős erdélyi fejedelmünk emlékének adóztunk. A kegyelet oly szép ténye ez, mely maradandó benyomást fog gyakorolni egyesületünk életére — mint központunk oly szépen írja — »egy új pontját tárja fel ezzel az Emke programjának és teendőinek a jövőben.« Az érdem azért egyesegyedül mélyen tisztelt elnökünket illeti, legyen köszönet s elismerés érte.

Választmányunk negyedik évének kezdete a jelen ünnepelése, fényes, nagy ünnep volt; bejezése a múlt ünnepelése, szép, dicső kis ünnep.

Nem maga az ünnep bir ezekben jelentőséggel — t. közgyűlés, hanem a benne nyilvánuló szellem és tevékenység, mint jele annak, hogy Brassómegeyi magyarsága nem szünik meg alkotni s a hazáért, nemzetért munkálni.

Igy van az helyesen, — így legyen mindenha, követte a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István e szavait: »Tegyen mindegyikünk, a mennyit tehet honáért, földieirért! s ki becsületesebben, elszántabban járandja utolsó lehelletéig a hazafiság pályáját, az legyen győztes, diadalmas.«

Perczekig tartó, zajos éljenzés követte e jelentés felolvasását, csak a terem hátsó részéből, hol mintegy 50—60 oly egyén foglalt helyet, kiket senki sem ismert, kik az Emkének nem is tagjai, hallatszott erős zaj. — Az általános éljenzésből következtetve, elnök már

enunziálni akarta a jelentés helyeslő tudomásul vételét, midőn Moór Gyula ág. ev. magyar főesperes kért szót, hogy egy képtelenségekkel telt, rendkívül provokáló és sértő hangú beszédben, melyet gyakori helyeslésekkel szakítottak meg a főnnebb jelölt s velők rokonszenvező egyének, indítványozza egyrészt a jelentés tudomásul nem vételét, másrészt a titkárnak bizalmatlansági szavazatot. Moór Gyula és társai szerepléséről, valamint az ez által előidézett botrányról társadalmunk több tagja lapunk más helyén nyilatkozván, feleslegesnek tartjuk azt itt ismételni. Itt csak hangsúlyozni akarjuk, hogy abban a leírásban mellőzve vannak a skandalozus kozbekiállítások és egyéb botrányok, melyeket a nagyobb nyilvánosság elé tárni szégyenlik.

*

Ez volt lefolyása az Emke brassómegeyi IV. közgyűlésének.

Szomorú, nagyon szomorú jelenség, hogy egyesek rosszakarata és hazafiatlan magatartása képes volt ezt a szégyenfoltot ejteni a brassói magyarságon!

Ez a társadalmi beteg, ennek radikális kura kell. Reméljük, ez nemsokára be is fog következni, mert addig a brassói magyarság kebelében béke nem lesz! —

Belföld.

Brassó, okt. 28. (Az udvari főtisztok czime.) Ő felsége legtöbb udvari hivatalainak és főtisztjeinek czime tárgyában az utóbbi napokban különböző téves adatokat közöltek a lapok. Már több éve a legtetszőbb udvartartás főbb hivatalai a következőképp neveztetnek: Ő császári és apostoli királyi felsége hivatala. Csak a Bécsben állandón működő alantosabb udvari hivatalok neveztetnek császári királyiaknak. A legfelsőbb udvari hivatalok és méltóságok czimzése tárgyában tehát semmi újításra sincs szükség. A legmagasabb udvari hivatalokat nem szabad összetéveszteni a magyar zászlós urak udvari méltóságával. A zászlós urak, mint ilyenek, a törvény értelmében a főrendiház tagjai — nem végzik azon teendőket, melyekkel az udvari hivatalok főnökei megvannak bízva. Ők csakis magyar méltóságok, míg az udvartartás legmagasabb hivatalai ő felsége közös osztrák-magyar udvari hivatalai. A valóságos belső titkos tanácsosok, továbbá a kamarások és az asztalnokok czime azonban — mely eddig hivatalosan császári királyi volt — változtatásra szorul oly értelemben, hogy azok császári és királyi czimet kapjanak, a mi tényleg már el is rendeltetett. Ez ügyben azonban a legfelsőbb elhatározás nyilvánosságra hozatala aligha fog bekövetkezni.

Külföldi szemle.

Brassó, 1889. okt. 28.

Az 1890. évi osztrák állam költségvetés mérlege 5 s fél millió többletet mutat föl.

A német császári pár és a kíséretében levő magas személyiségek f. hó 26-án d. u. 4 óra 30 perczkor megérkeztek az athéni pályaudvarra, hol a polgármester, a hatóságok fejei és nagyszámu közönség fogadta őket. A diszörség tisztelgett és a zenekar rázongdította a német himnust. A császár az első gárdaezred egyenruháját és fekete sasrend lánczát viselte. A király a császárnét, a császár a királynét vezette karján. A polgármester üdvözlő beszéde után, melyben a császári párt élte, ő felségeik kezét fogtak a szónokokkal. A király a császári pár nevében köszönetet mondott a lelkes fogadtatásért. A diszörség megtekintése után ő felségeik a nép lelkesült éljenzése közt a négy lovas udvari kocsi kba szálltak. Az első kocsi kban Vilmos császár, György király s a trónörökös, a másodikban Augusta Viktória császárné Olga királyné, Henrik porosz herceg és Valdemár dán herceg, a harmadikban a walesi herceg és fiai s az orosz trónörökös ültek. Az udvari kocsikat lovas katonaság kísértte. A királyi palotába érve, ő felségeik megjelentek az erkélyen, mire a nép lelkesült ovatiókkal üdvözölte őket. György görög király f. hó 26-án ünnepélyes kihallgatáson fogadta Kosjek bárót, Ferencz József ő felsége külöi meghatalmazottját. Kosjek báró beszédeben uralkodója legőszintébb barátságáról és rokonszenvéről biztosította a királyt s álnyújtotta megbízólevelét, megbízó iratát s Ferencz József ő felsége sajátkezüleg irt levelét, melyben szerencsekívánatait tolmácsolja. A király válaszában legbensőbb köszönetét nyilvánította ő felsége jó kívánataiért. A fogadásnál jelen voltak az udvari méltóságok és az összes miniszterek.

Umberto király az Annunciata-rend diszjelvényével tüntette ki a görög trónörökös. Királyi readelet jelent meg, melylyel minden államfogoly ak, ki bünte-

tése kétharmadát letöltötte, megkegyelmeznek. Az esküvő napján a királyság valamennyi templomában ünnepélyes istenítiszteletet tartottak. A fátyásmenetben 10 katonai zenekar vett részt és 6000 lampionnal illuminált. A menet élén a polgármester ment a városi képviselőtestülettel. A marathoni harcztérre, melyet Vilmos császár meg is fog látogatni, egészen új utat építettek.

Bajor körökben nagyon valószínűnek tartják, hogy a pápa a herceg-regens által legutóbb kinevezett érsek megerősítését meg fogja tagadni.

Cogaleiceanu Mihály volt Romániai miniszter a ki jelenleg Bratianoval a kormány összes ellenfeleinek egyesítésén dolgozik Braianoval a kormány összes ellenfeleinek egyesítésén dolgozik, azt a nyilatkozatot tette, hogy minden erejével az Ausztrin-Magyarországgal kötendő szerződés ellen fog küzdeni. Lahovary külügyminiszter, ki éppen mnst érkezett haza Bécsből, bizottságot küldött ki, melynek feladata, hogy a határ vám-hivatalok számára tarifa javáslatot dolgozzon ki, mely aztán a különböző kereskedelmi szerződés alapjául fog szolgálni.

Helyi és vidéki hírek.

Kérelem. Lapunk azon tisztelt előfizetőit, kik előfizetési díjaikkal még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük hátrálékaik mielőbbi szives beküldésére.

Személyi hírek. Gróf Bethlen András főispán ur három heti távollét után visszaérkezett Nagy-Szebenbe. Ő méltósága nov. 10 én több napi tartózkodásra Brassóba érkezik.

Városi közgyűlés lesz holnap d. u. 3 órakor. A tárgysorozat 19 pontból áll. Nagybárra kisebb jelentőségű ügyek.

A brassói »Männergesangsverein« mult szombaton lépett első ízben új karmesterének vezetése alatt a közönség elé. Lassel ur alapos zenei képzettségével fogva egészen azon ember, ki a jeles egyület eddigi magas színvonalán megfogja tartani, sőt azt lehetőleg emelni is fogja. A szombati műsor, igen helyesen, egy Stenner ur által énekelte Löwe féle ballada kivételével, csak karokból állott, Erkeltől, Hauptmannól, Abttól, Engelsbernek olasz daljátékának első részéből, Silchertől és Gerusheimtől. Különösen élvezetes volt ezek közül az utolsó három szám. A »Männergesangsverein« ez alkalommal is meglepett iskolázott előadásával, jó, különösen a basszus szólamokban tapasztalható hanganyagával; a tenorban azonban egy néhány üdébb hangú énekes kívánatos volna. Közönség, mint mindig, igen nagy számban volt jelen.

A Kronstädter Zeitungban egyike azoknak az uraknak, kik a magyar hazafisággal összeegyeztethetőnek tartják, botrányokat provokálni s azokat azután a szász nemzetiségi lapban hamis színben visszaadni s így a magyarság becsületében még inkább gázolni, a vasárnapi botrányos közgyűlést tendenciózus valótlanosságokkal adja elő. A nélkül, hogy a közlemény részleteire reflektálnánk, kijelentjük, hogy ez elejétől végig valótlán, mert ott nem 10—12 egyén állott szemben 120-al, mert az állítólagos 120 egyén közt volt legalább 60, kik nem lévén tagjai az együletnek, oda betolakodtak, mert szavazás egyáltalában nem volt, mint-hogy az elnök a gyűlést felosztatta. A mi abban a közleményben igaz, csak az, hogy azon urak botrányt provokáltak. Erre büszkének lehetnek! Ezt hirdethetik a szász lapban, mert annak nagyobb örömet már nem szerezhetnek.

Ezüst lakadalom. Ma d. e. ünneplik házi ezredünk parancsnoka, lovag Pridalek Ferencz és neje ezüstkakadalmukat. Sok szerencsét kívánunk!

Öngyilkosság. Tegnap d. e. egy Török nevű kereskedő segéd a felső sétatérén föbe lőtte magát. A szerencsétlen fiatal ember halántékán lőtt be, a golyó koponyáján ment ki. A borzasztó tett oka ismeretlen.

Bucsu-lakoma. Azon alkalomból, hogy Dr Issekutz Gyula, dicsőszentmártoni kir. járásbíró saját kérelmére Kőhalomba helyeztetett át, tisztelői barátai és tisztársai tiszteletére f. hó 24-én este a Schöns-tein féle kávéházban bucsu lakomát rendeztek. Az estélyt szebbnél-szebb pohárköszöntések fűszerezték, melyek részint a bucsuzó bírora, részint egyesekre mondatlak. A fesztelen társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt vidám-jókedvben. Fogadja a távozo bíró ur részünkről is szívélyes kézzorításunkat!

Víziszony. Mult évben egy vesztett kutya megharapta Alsó-Tömösön Honigberger vasúti pályáor 12 éves fiát. A szerencsétlen gyermeken csütörtökön kitört a víziszony, minek következtében bevitték Bukarestbe az ottani Babes féle intézetbe.

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllőmege részéről Horváth László (Segesvár.) Kis-Küküllőmege részéről Gyöngyössi István (D.-Szent-Márton)

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Szerényi József.